

Сергєєва Н.В.,
науковий співробітник,
завідувач науково-організаційного відділу,
Національний науковий центр
«Інститут механізації та електрифікації сільського господарства»

Sergeyeva Natalia,
Research Fellow, Head of Scientific
and Organizational Department,
National Science Center
"Institute of Mechanization and Electrification of Agriculture"

ІДЕНТИФІКАЦІЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ЯК ОБ'ЄКТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Сергєєва Н.В. Ідентифікація капітальних інвестицій як об'єкта бухгалтерського обліку. Досліджено класифікацію капітальних інвестицій на основі наукових праць відомих учених. Визначено основні критерії ідентифікації активу з метою його відображення в обліку та звітності за національними та міжнародними стандартами. Встановлено, що об'єкти обліку сприяють стабілізації господарського процесу, збільшенню обсягу виготовленої продукції, зниженню витрат на собівартість товарів, робіт, послуг тощо. Виділено основні об'єкти обліку капітальних інвестицій у сільському господарстві. Усвідомлено роль нових виробничих факторів у господарських процесах, що привело до появи нових об'єктів у бухгалтерському обліку. На основі проведених досліджень удосконалено систему об'єктів обліку капітальних інвестицій у сільському господарстві шляхом поділу їх на такі групи, як: об'єкти активу балансу, об'єкти пасиву балансу, позабалансові об'єкти, управлінські об'єкти (позаоблікові).

Ключові слова: капітальні інвестиції, об'єкти обліку, актив, звітність, інвестори.

Сергеева Н.В. Идентификация капитальных инвестиций как объекта бухгалтерского учета. Исследована классификация капитальных инвестиций на основе научных трудов известных ученых. Определены основные критерии идентификации актива с целью его отражения в учете и отчетности по национальным и международным стандартам. Установлено, что объекты учета содействуют стабилизации хозяйственно-го процесса, увеличению объема произведенной продукции, снижению затрат на себестоимость товаров, работ, услуг и тому подобное. Выделены основные объекты учета капитальных инвестиций в сельском хозяйстве. Осознана роль новых производственных факторов в хозяйственных процессах, что привело к появлению новых объектов в бухгалтерском учете. На основе проведенных исследований усовершенствована система объектов учета капитальных инвестиций в сельском хозяйстве путем разделения их на такие группы, как: объекты актива баланса, объекты пассива баланса, внебалансовые объекты, управленческие объекты (внеучетные).

Ключевые слова: капитальные инвестиции, объекты учета, актив, отчетность, инвесторы.

Sergeyeva Natalia. The classification of capital investments on the basis of scientific works of famous scientists is investigated. In practice, in agricultural organizations, accounting for capital investments is carried out primarily by objects. The main criteria for identifying an asset are identified in order to reflect it in accounting and reporting according to national and international standards. It is established that the objects of accounting are intended to promote the stabilization of the economic process, increase the volume of manufactured products, reduce the cost of the cost of goods, works, services and more. The main objects of accounting of capital investments in agriculture are highlighted. Investment activity, as a type of economic process, leads to changes in the capital structure of the organization, increasing the value of assets, especially in agriculture. The main purpose of accounting at the enterprise is to provide reliable and comprehensive information on the status of assets and liabilities to stakeholders in order to make timely management decisions. In support of this, one of the accounting principles can be cited: the principle of full disclosure, that is, all information about an entity's capital stock and its movement should be displayed promptly and in full. We are aware of the role of new production factors in economic processes, which led to the appearance of new objects in accounting. Based on the research, the system of accounting for capital investments in agriculture has been improved by dividing them into the following groups: balance sheet assets, balance sheet liabilities, off-balance sheet items, off-balance sheet items. The assets of the balance sheet include: land use rights, tractor fleet, perennial crops, working and productive livestock, intellectual property rights, other tangible fixed assets. The assets of the balance sheet include: long-term and short-term bank loans, asset revalua-

tion fund, targeted financing, accumulated depreciation, research and development expenses, investment income and expenses. Off-balance sheet items include leased assets, depreciation and amortization. Management facilities include employee training costs, representation expenses, technology map data, field journals, investment project budgets, cost-effectiveness calculations.

Key words: capital investment, accounting, assets, reporting, investors.

Постановка проблеми. На практиці в сільськогосподарських організаціях облік капітальних вкладень здійснюється передусім за об'єктами. У зв'язку з цим необхідно чітко уявляти класифікацію об'єктів обліку капітальних інвестицій в сучасних умовах. Інвестиційна діяльність як один із видів господарських процесів приводить до змін у структурі капіталу організації, зростання вартості активів. Головною метою обліку на підприємстві є надання достовірної та вичерпної інформації про стан активів і пасивів зацікавленим сторонам з метою прийняття своєчасних управлінських рішень. На підтвердження цього можна навести один із принципів бухгалтерського обліку – принцип повного висвітлення, тобто вся інформація про стан капіталу суб'єкта господарювання та його рух повинна своєчасно та повною мірою відображатися. Поява нових виробничих факторів у господарських процесах приводить до появи нових об'єктів у бухгалтерському обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням сутності та класифікації інвестицій займалось багато вчених, серед них В.В. Крук [9], Л.В. Нападковська [12], Т.В. Майорова [9], Н.П. Резнік [16], Я.В. Шевчук [9]. Проблемами теорії та методології відображення об'єктів обліку, в тому числі і капітальних інвестицій, займалися такі вчені, як Ф.Ф. Бугинець [2], Г.І. Грінман [3], В.М. Жук [5], С.М. Кір'ян [7], М.В. Кужельний [8], Н.М. Малюга [10], Т.П. Остапчук [14], В.В. Сопко [17], Н.М. Столярчук [18], Н.В. Чирик [19]. Однак питання удосконалення системи обліку об'єктів капітальних інвестицій у сільському господарстві залишається відкритим.

Формування завдання дослідження. Визначити об'єкти бухгалтерського обліку капітальних інвестицій з метою підвищення достовірності та аналітичності облікової інформації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Об'єктами бухгалтерського обліку є майно організації, її зобов'язання, джерела формування цього майна, господарські процеси та їхні результати, в тому числі й інвестиції. Капітальні інвестиції як складова частина інвестицій мають свої об'єкти обліку. Як стверджує Н.М. Малюга, «Бухгалтерський облік має забезпечити відображення всіх проявів капіталу: капітал – майно (активи), капітал – власність (пасиви), капітал – функція» [10].

Згідно ІЗ Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», активи – ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому [15]. Економічна вигода визначається як потенційна можливість отримання підприємством грошових коштів від використання активів [15].

Варто зауважити, що національні стандарти бухгалтерського обліку, що діють в Україні, за методологічними підходами відрізняються від міжнародних. Тому, щоб інформація була зрозумілою для іноземного інвестора, фінансові звіти змушені складати за міжнарод-

ною методикою. Однак крім Міжнародних стандартів фінансової звітності, прийнятих у Європі, також існують американські (GAAP) та австралійські (AARF), які різняться між собою. Така ситуація змушує до значних додаткових витрат на підготовку інформації, її трансформацію за правилами іншої країни та часто залежить від компетенції, знань та професійного судження бухгалтера, тобто дані частково втрачають свою достовірність. Це призводить до затримки виходу капіталів на фінансові ринки, ускладнює прийняття рішення інвесторами, створює труднощі під час реалізації спільних міжнародних проектів, об'єднання корпорацій. У зв'язку з цим спеціалісти Великої Британії розробили так звані «істинні показники», що дозволяють нівелювати інституційні перепони.

За міжнародною класифікацією виділяють такі основні ознаки, притаманні активам. FASB пропонує чотири критерії визнання елементу фінансової звітності [11, с. 269]: визначення (definition) – об'єкт відповідає визначенню елементу фінансової звітності; можливість вимірювання (measurability) – має характерні ознаки, що піддаються оцінці (вимірюванню); релевантність (relevance) – інформація про об'єкт може вплинути на рішення користувачів; надійність (reliability) – інформація репрезентативно достовірна, нейтральна та її можна перевірити (Financial Accounting Standards Board (1985) Elements of Financial Statements. SFAC 6).

Відповідно до AARF актив підлягає визнанню у фінансовій звітності тільки і тільки тоді, коли [1]: існує ймовірність, що втілені в активі потенційні доходи або майбутні економічні вигоди реалізуються; актив має вартість або іншу цінність, яку можна достовірно визначити.

Одними з важливих принципів бухгалтерського обліку є принцип повного висвітлення та принцип превалювання сутності над формою. Тобто ті витрати, які, на думку бухгалтера, не впливають суттєво на показники звітності, в ній окремими позиціями не повинні зазначатися. До цього нас змушує Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», згідно з яким суттєва інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності [13]. Маємо справу з професійним судженням, оскільки досить важко визначити критерій суттєвості в такій специфічній діяльності, як інвестиційна. Як бачимо, для прийняття управлінських рішень у сфері залучення інвестицій необхідно використовувати практично всю інформацію про стан активів і пасивів підприємства, операційну діяльність, оцінку доходів і витрат, визначення економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання.

Якщо брати до уваги користувачів інформації, то в першу чергу повинні враховуватися інтереси можливих інвесторів, акціонерів, а не кредиторів, адже перші

зацікавлені в стратегічному розвитку підприємства в довгостроковій перспективі. Для кредиторів потрібно надавати дані про показники фінансової стійкості та платоспроможності. Інвесторів цікавить інформаційний проспект стосовно структури балансу, показники інвестиційної привабливості, ділової активності, співвідношення доходів та витрат.

Американські та європейські колеги у процесі своєї підприємницької діяльності проводять класифікацію інвестицій відповідно до мети їх здійснення: вимушені інвестиції – пов'язані з екологічною безпекою та виробничою безпекою працівників на підприємстві; маркетингові інвестиції – витрати на рекламу, аналіз ринків, участь у конференціях, PR; раціоналізаторські інвестиції – в модернізацію основних фондів; інвестиції, спрямовані на зростання продуктивності праці; технологічні інвестиції – спрямовані на освоєння нових технологій, з метою розширення асортименту та обсягу продукції; інноваційні інвестиції – пов'язані із вкладенням у наукові розробки. Як правило, такі інвестиції пов'язані із значним ризиком [4, с. 575].

Перші чотири види інвестицій відносять до внутрішніх, решта – до зовнішніх. Правильна та детальна класифікація інвестицій дозволить краще визначити потенційних інвесторів, прийняти своєчасні управлінські рішення, створити систему своєчасного обліку та контролю на підприємстві.

Загалом об'єкти інвестиційної діяльності варто виділяти за етапами інвестиційного процесу, яких виділяють чотири: передінвестиційний, визначення стратегії, інвестування та оцінка показників. Під час проведення інвестиційних процедур враховують як фінансові показники об'єкта інвестування, так і показники витрат, що виникають за можливих варіантів моделювання, розроблення інвестиційних проектів.

У діяльності сільськогосподарських виробників основними об'єктами інвестування виступають виробничі споруди, машинно-тракторний парк, земельні ділянки й об'єкти природокористування, нематеріальні активи, робоча і продуктивна худоба, багаторічні насадження та інші об'єкти, пов'язані із сільськогосподарською діяльністю. Згідно із Планом рахунків бухгалтерського обліку визначена така класифікація капітальних інвестицій [6]: капітальне будівництво; придбання (виготовлення) основних засобів; придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів; придбання (створення) нематеріальних активів; придбання (виращування) довгострокових біологічних активів.

В умовах розвитку ринкових відносин організація облікової роботи повинна бути більш тісно взаємопов'язана з формами господарювання й організаційною структурою аграрних формувань, відповідати їхнім технологічним і економічним особливостям. Окрім того, що витрати щодо капітальних інвестицій формуються за об'єктами обліку, також необхідне їх формування за місцями виникнення. При цьому суб'єктами обліку капітальних вкладень має бути формування витрат за виробничими підрозділами, цехами, виробничими ділянками та іншими місцями виникнення. Однак на практиці такий поділ відсутній.

Т.В. Майорова, В.В. Крук, Я.В. Шевчук пропонують класифікувати капітальні інвестиції за такими напрямками, як: капітальне будівництво; придбання основ-

них засобів та нематеріальних активів; виготовлення основних засобів та нематеріальних активів; модифікація, модернізація, дообладнання машин і устаткування та транспортних засобів [9, с. 14].

На нашу думку, приймаючи рішення про ефективне вкладення грошових коштів, кожна сільськогосподарська організація повинна чітко визначити для себе такі моменти: напрям вкладення фінансових ресурсів; питання фінансування вибраного проекту; обґрунтування економічної ефективності інвестицій.

Н.П. Резнік виділяє таку класифікацію інвестицій: за формою власності (приватні, державні, колективні); за об'єктами вкладення капіталу (реальні інвестиції, фінансові інвестиції, інвестиції в нематеріальні активи); за територіальним (регіональним) принципом (внутрішні, іноземні, закордонні); за відтворювальним напрямом (валові, реноваційні, чисті); залежно від строків освоєння (короткострокові, довгострокові); по відношенню до підприємства інвестора (внутрішні, зовнішні); за сумісністю здійснення (незалежні, взаємозалежні, взаємовиключні); за характером інвестування капіталу в інвестиційному процесі (первинні, реінвестиції, дезінвестиції). [16, с. 10–11].

Н.В. Чирик пропонує виділяти такі види капітальних інвестицій [19, с. 536–537]: 1. Капітальні інвестиції в оновлення матеріальних і нематеріальних необоротних активів з метою зниження виробничих витрат та збільшення випуску (якості) продукції, а також основні фонди, матеріали, обладнання, устаткування та комплектуючі вироби для створення нових виробництв, зокрема із впровадженням енергоощадних технологій; 2. Виробничо-інфраструктурні капітальні інвестиції; 3. Інноваційні капітальні інвестиції (або капітальні інвестиції інноваційного призначення); 4. Еколого-соціальні інвестиції; 5. Інші капітальні інвестиції, що не заборонені законодавством.

У наш час саме бухгалтерський облік, включаючи фінансовий та управлінський, є так званою «мовою бізнесу» і може узагальнювати показники господарської діяльності у вартісному вимірі. Тому правильною вибрана облікова політика та підходи до обліку активів мають суттєвий вплив на користувачів звітності, формують їхню довіру та можливість укладання контрактів.

Фіксація показників господарської діяльності підприємства відбувається завдяки об'єктам обліку. Особливості і склад об'єктів досліджуються економічними науками. Об'єкти обліку сприяють стабілізації господарського процесу, збільшенню обсягу виготовленої продукції, зниженню витрат на собівартість товарів, робіт, послуг тощо [2, с. 387].

За дослідженнями Л.В. Нападовської, «основними об'єктами фінансового обліку є [12, с. 25–26]: активи і зобов'язання підприємства (установи, організації); власний капітал; витрати за їхніми елементами і доходи за їх видами; фінансові результати діяльності підприємства та їх розподіл; господарські операції і процеси, що здійснюються із зазначеними вище об'єктами, управлінського обліку: а) витрати (поточні і капітальні) та вигоди підприємства загалом і окремих його структурних підрозділів; б) собівартість як форма цільового спрямування витрат». На думку Г.І. Грінмана, об'єктами обліку є: «господарські засоби, джерела їх формування та кругообіг засобів у процесі виконання планів підприємства, організації і їх об'єднання»

[3, с. 15]. За словами М.В. Кужельного і В.Г. Лінника, «терміни «предмет» і «об'єкт» є тотожними» [8, с. 32].

За останнє століття відбулися значні зміни в економічному та соціальному просторі. Науково-технічний прогрес здійснив значний ривок, завдяки чому ми живемо в інформаційному суспільстві. Змінилися підходи до оцінки людської праці та факторів виробництва. Усвідомлення ролі нових виробничих факторів у господарських процесах привело до появи нових об'єктів в бухгалтерському обліку.

Як відзначає В.В. Сопко, «об'єкт бухгалтерського обліку може бути або господарським фактом (явище чи процес), що відбувся, або фактом, змістовна характеристика якого задовольняє продуктивний та (або) правовий аспект господарювання, або фактом, який одержав вартісний (грошовий) вимір. Якщо якийсь господарський факт (явище або процес) не може бути розглянутий одночасно з усіх трьох боків, то він не є об'єктом бухгалтерського обліку [17]».

У різних галузях економіки об'єкти бухгалтерського обліку мають свої особливості. Крім того, як стверджує В.М. Жук, «розвиток фактів та явищ господарського життя, що потребують відображення, постійно розширюється під впливом різних інституційних чинників. Предмет науки про бухгалтерський облік повинен трактуватися настільки універсально, щоби враховувати факт появи нових об'єктів, які не обмежуватимуть його, а конкретизуватимуть зміст його теорій [5, с. 17]». Н.М. Столярчук, вивчаючи вплив інституціональної теорії на розширення можливих об'єктів обліку, виділяє так звані «позасистемні», до яких відносить: «механізми аналізу, аудиту, оцінки, планування, калькулювання, нормування, дослідження кон'юнктури ринку, які враховують бухгалтерські служби у своїй діяльності, знаходяться не в системі обліку, але сприяють формуванню достовірної інформації» [18, с. 60].

С.М. Кір'ян, здійснюючи дослідження лише реальних інвестицій, пропонує модель обліку за трьома рівнями [7, с. 7]: 1. На першому рівні відображають інвестиційні витрати, що лягають в основу первинних документів; 2. На другому рівні безпосередньо здійснюється облік інвестиційних витрат. Приймається рішення щодо їх капіталізації або відображення як витрат періоду. Відбувається відображення джерел їхнього фінансування, інвестицій та погашення, визнаються та фіксуються доходи і результати від інвестиційної діяльності; 3. На третьому рівні відбувається формування фінансової звітності, а реальні інвестиції виступають уже як об'єкт аналізу, тобто інформаційною базою з метою прийняття управлінських рішень.

Т.П. Остапчук визначено, що капітальні інвестиції як об'єкти обліку слід досліджувати в розрізі таких напрямів інвестування: 1) витрати на нове, додаткове будівництво та монтаж основних засобів; 2) витрати на придбання основних засобів; 3) витрати на реконструкцію основних засобів; 4) витрати на модернізацію основних засобів; 5) витрати на капітальний ремонт, що приводить до збільшення економічних вигод; 6) витрати на придбання та виготовлення інших необоротних матеріальних активів; 7) витрати на придбання та створення нематеріальних активів [14].

Також Т.П. Остапчук досліджено, що інвестиційна діяльність – це діяльність підприємства, яка передба-

чає передінвестиційну фазу, процеси вкладення капіталу (інвестування) та забезпечення віддачі інвестицій. У бухгалтерському обліку в передінвестиційній фазі здійснюється облік формування інвестиційних ресурсів, в інвестуванні – облік операцій із капітального інвестування, у забезпеченні віддачі інвестицій – облік результатів інвестиційної діяльності. Відповідно в першій фазі об'єктами бухгалтерського обліку діяльності підприємства зі здійснення капітальних інвестицій здійснюється облік майна підприємства та джерел його утворення відповідно до основних класифікаційних ознак інвестиційних ресурсів. У другій фазі об'єктами бухгалтерського обліку виступають: нове та додаткове будівництво, монтаж об'єктів основних засобів, придбання основних засобів, реконструкція, модернізація, капітальний ремонт основних засобів, придбання та виготовлення інших необоротних активів, придбання та створення нематеріальних активів. У кінцевій фазі об'єктами обліку виступають результати інвестиційної діяльності: або зростання необоротних активів на підприємстві, або прибуток чи збиток, отриманий внаслідок продажу об'єктів капітальних інвестицій [14].

Отже, обліково-аналітичне забезпечення управління основним капіталом, куди відносяться і капітальні інвестиції, являє собою складну систему відображення і пізнання різних фактів і явищ у відтворювальному процесі господарюючого суб'єкта. Під час вивчення та відображення останніх у бухгалтерському обліку підприємства слід дотримуватися комплексного підходу з позиції визначення місця і значення досліджуваних фактів і явищ.

Формування обліково-аналітичного забезпечення для управління капітальними інвестиціями має відбуватися на всіх стадіях його життєвого циклу. Основна мета управління ними – накопичення й ефективне використання. Дослідження понятійного апарату інвестиційного капіталу, його складу і структури з урахуванням особливостей у сільському господарстві, завдань у системі обліку формування і використання капіталу дало нам змогу розробити систему об'єктів обліку капітальних інвестицій (рис. 1).

Ми вважаємо, що для максимального задоволення інтересів користувачів необхідне чітке формулювання основної ідеї, яка полягає в комплексному, системному поданні обліково-аналітичної інформації про рух основного капіталу за всіма стадіями відтворювального процесу – створення, споживання та відновлення об'єктів основного капіталу. Основою управління основним капіталом організації є формування достовірної, своєчасної та прозорої інформації, необхідної для менеджерів різного рівня. Джерелом такої інформації виступає облікова система, на рахунках якої формуються дані про наявність та рух компонентів основного капіталу. Отже, виділення таких об'єктів обліку капітальних інвестицій дозволить максимально повно розкрити інформацію про ці активи у фінансовій звітності.

Висновки. Основою управління основним капіталом організації є формування достовірної, своєчасної та прозорої інформації, необхідної для менеджерів різного рівня. Джерелом такої інформації виступає облікова система, на рахунках якої формуються дані про наявність та рух компонентів основного капіталу. Отже, виділення об'єктів обліку капітальних інвести-

Рис. 1. Система об'єктів обліку капітальних інвестицій у сільському господарстві

Джерело: сформовано автором

цій дасть змогу максимально повно розкрити інформацію про ці активи у фінансовій звітності. Загалом об'єкти інвестиційної діяльності варто виділяти за етапами інвестиційного процесу, яких є чотири: передінвестиційний, визначення стратегії, інвестування та

оцінка показників. Під час проведення інвестиційних процедур враховують як фінансові показники об'єкта інвестування, так і показники витрат, що виникають за можливих варіантів моделювання, розроблення інвестиційних проектів.

Список використаних джерел:

1. Australian Accounting Research Foundation. Statement of Accounting Concepts. URL : <http://www.aasb.gov.au/admin/file> (дата звернення: 20.12.2019).
2. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / за ред. Ф.Ф. Бутинець. Житомир : ПП «Рута», 2003. 444 с.
3. Гринман Г.И. Бухгалтерский учет в сельском хозяйстве / под ред. Г.И. Гринман. Москва : Агропромиздат, 1989. 495 с.
4. Економічний аналіз : навчальний посібник / Ф.Ф. Бутинець та ін. Житомир : ПП «Рута», 2003. 680 с.
5. Жук В.М. Поглиблення сутності предмету бухгалтерського обліку. *Облік і фінанси АПК*. 2012. № 1. С. 16–23.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.11.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 20.12.2019).
7. Кір'ян С.М. Облік реальних інвестицій у сільському господарстві : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04. Київ, 2005. 21 с.
8. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. / за ред. М.В. Кужельного. Київ : КНЕУ, 2001. 334 с.
9. Майорова Т.В., Крук В.В., Шевчук Я.В. Капітальні інвестиції: сутність та проблеми реалізації в кризових умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 21. С.12–16.
10. Малюга Н.М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку / за ред. Н.М. Малюги. Житомир : 2005. 548 с.
11. Мэтьюс М.Р., Перера М.Х.Б. Теория бухгалтерского учета / под ред. Я.В. Соколова, И.А. Смирновой. М. : Аудит, ЮНИТИ, 1999. 663 с.
12. Нападівська Л.В. Управлінський облік: підруч. для студентів вищих навч. закладів / Л.В. Нападівська. Київ : Книга, 2004. 544 с.
13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 20.12.2019).
14. Остапчук Т.П. Облік і контроль капітальних інвестицій: теорія і практика здійснення : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04. Тернопіль, 2004. 21 с.
15. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 20.12.2019).
16. Резнік Н.П., Слободяник А.М., Котляров В.О. Інвестиційне забезпечення конкурентоспроможності агропромислових формувань: монографія. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 344 с.
17. Сопко В. Бухгалтерський облік : навч. посібник / за ред. В.В. Сопко. Київ : КНЕУ, 2000. 448 с.
18. Столярчук Н.М. Об'єкти обліку і внутрішнього аудиту інноваційної діяльності. *Економіка АПК*. № 7. 2018. С. 55–63.
19. Чирик Н.В. Організаційно-методичні аспекти обліку капітальних інвестицій на промислових підприємствах. *Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка"*. 2009. № 647. С. 535–539.

References:

1. Australian Accounting Research Foundation. Statement of Accounting Concepts. Available at: <http://www.aasb.gov.au/admin/file> (accessed 20 December 2019). (in English)
2. Butynets' F.F. (2003). *Teoriya bukhhalters'koho obliku: pidruchnyk* [Accounting theory: a textbook]. Zhytomyr: PP «Ruta». (in Ukrainian)
3. Grinman G.I. (1989). *Bukhgalterskiy uchet v sel'skom khozyaystve*. [Accounting in agriculture]. Moskva: Agropromizdat (in Russian)
4. Ekonomichnyy analiz : navchal'nyy posibnyk (2003). [Economic analysis: a textbook]. Zhytomyr: PP «Ruta». (in Ukrainian)
5. Zhuk V.M. (2012) Pohlyblennya sutnosti predmetu bukhhalters'koho obliku [Deepening the essence of the subject of accounting]. *Oblik i finansy APK*, № 1, pp. 16–23. (in Ukrainian)
6. Instruktsiya pro zastosuvannya Planu rakhunkiv bukhhalters'koho obliku aktyviv, kapitalu, zobov'yazan' i hospodars'kykh operatsiy pidpryemstv i orhanizatsiy № 291 vid 30.11.1999 r. [Instruction on application of the Plan of accounts of accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations No. 291 of 30.11.1999] (n.d.). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (accessed 20 December 2019). (in Ukrainian)
7. Kir'yan S.M. (2005). *Accounting for Real Investment in Agriculture*. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: NSC IAE. (in Ukrainian)
8. Kuzhel'nyy M.V. (2001). *Teoriya bukhhalters'koho obliku: pidruchnyk* [Accounting theory: a textbook]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
9. Mayorova T.V., Kruk V.V., Shevchuk Ya.V. (2015). *Kapital'ni investytsiyi: sutnist' ta problemy realizatsiyi v kryzovykh umovakh* [Capital investment: the essence and problems of realization in crisis conditions]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*. № 21, pp. 12–16. (in Ukrainian)
10. Malyuha N.M. (2005). *Bukhhalters'ky oblik v Ukrayini: teoriya y metodolohiya, perspektyvy rozvytku* [Accounting in Ukraine: theory and methodology, prospects]. Zhytomyr. (in Ukrainian)
11. Met'yus, M.R. (1999). *Teoriya bukhhalters'koho ucheta: uchebnik* [Theory of accounting: textbook]. M.: Audit, YUNITI. (in Russian)
12. Napadovs'ka L.V. (2004). *Upravlins'ky oblik* [Management accounting]. Kyiv: Knyha. (in Ukrainian)
13. Natsional'ne polozhennya (standart) bukhhalters'koho obliku 1 «Zahal'ni vymohy do finansovoyi zvitnosti»: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrayiny 07.02.2013 r. № 73 [National Accounting Standard 1: General Requirements for Financial Reporting: Order of the Ministry of Finance of Ukraine from 02.02.2013 № 73]. (n.d.). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. (accessed 20 December 2019). (in Ukrainian)
14. Ostapchuk T.P. (2004). *Accounting and control of capital investments: theory and practice of implementation*. Extended abstract of candidate's thesis. Ternopil'. (in Ukrainian)
15. Pro bukhhalters'ky oblik ta finansovu zvitnist' v Ukrayini: zakon Ukrayiny vid 16.07.1999 r. № 996-XIV [On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: Law of Ukraine of July 16, 1999 No. 996-XIV]. (n.d.). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (accessed 20 December 2019). (in Ukrainian)
16. Reznik N.P., Slobodyanyk A.M., Kotlyarov V.O. (2018). *Investytsiyne zabezpechennya konkurentospromozhnosti ahro-promyslovykh formuvan': monohrafiya* [Investment support for competitiveness of agroindustrial formations: a monograph]. Kyiv: DP "Vyd. dim "Personal". (in Ukrainian)
17. Sopko V. (2000). *Bukhhalters'ky oblik: Navch. posibnyk* [Accounting: Educ. manual]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
18. Stolyarchuk N.M. (2018). Ob'yekty obliku i vnutrishn'oho audytu innovatsiynoi diyal'nosti [Objects of accounting and internal audit of innovation activity]. *Ekonomika APK*, № 7, pp. 55–63. (in Ukrainian)
19. Chyryk, N.V. (2009). Orhanizatsiyno-metodychni aspekty obliku kapital'nykh investytsiy na promyslovykh pidpryemstvakh [Organizational and methodological aspects of accounting of capital investments at industrial enterprises]. *Visn. Nats. un-tu "L'viv. politekhnika"*, № 647, pp. 535–539.